

Politisk behandling av:

Byrådssak 150/2021 - Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger 2022-25

Sak	Utvalg	Møtedato
152/21	Finansutvalget	25.11.2021
163/21	Finansutvalget	02.12.2021
331/21	Bystyret	15.12.2021

Bystyrets vedtak:

1.

Bystyret tar Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger til orientering.

2.

Bystyret ber byrådet sørge for at alle elever i Osloskolen lærer om både høyreekstremismens nære historie og dens røtter, blant annet ved å legge til rette for at alle skoleklasser innen 10.klasse får tilbud om å besøke 22. juli-senteret og/eller demokratisenteret på Utøya samt Grinimuseet og/eller HL-senteret.

Bystyrets behandling:

FORSLAG:

Forslag fremsatt i finansutvalget:

Per-Trygve Hoff på vegne av H, Bjørn Revil på vegne av FNB og Lars Petter Solås på vegne av F fremmet følgende tilleggsforslag:

1.

Bystyret ber byrådet legge til rette for at alle skoleklasser innen 10.klasse får tilbud om å besøke 22.juli-senteret, Grinimuseet, demokratisenteret på Utøya, HL-senteret og Norges Hjemmefrontmuseum.

2.

Bystyret ber byrådet i sitt arbeid mot diskriminering i kommunens ansettelses- og personalpolitikk legge til grunn arbeidsmiljølovens vern mot diskriminering og likestillings- og diskrimineringsloven. Samt basere praksis og rutiner med hensyn til hatytringer og diskriminering på eksisterende lovverk, eksempelvis straffelovens §§ 185 og 186.

3.

Bystyret ber byrådet i ny veileder om bruk offentlige byrom og kommunale lokaler til arrangementer sikre at ytringsfriheten blir hensyntatt, og at ingen grupper eller enkeltpersoner forhåndsensureres. Folkebiblioteket Deichmanns uavhengighet som møteplass og arena for offentlig samtale og debatt skal ikke reguleres.

Forslag fremsatt i bystyret:

Per-Trygve Hoff på vegne av H fremmet følgende tilleggsforslag - En setning i handlingsplanen strykes:

1.

Følgende setning strykes fordi den åpner for vilkårlig saksbehandling og i verste fall begrensninger i den offentlige samtale og debatt:

"Kommunen kan nekte leie til arrangementer som ikke er egnet til å fremme en offentlig samtale og debatt."

(-> Nederst på side 8 i handlingsplanen)

Eskil Pedersen på vegne av A, Almaz Asfaha på vegne av MDG, Arvid Ellingsen på vegne av SV og Hallstein Bjercke på vegne av V fremmet følgende tilleggsforslag:

2.

Bystyret ber byrådet sørge for at alle elever i Osloskolen lærer om både høyreekstremismens nære historie og dens røtter, blant annet ved å legge til rette for at alle skoleklasser innen 10.klasse får tilbud om å besøke 22.juli-senteret og/eller demokratisenteret på Utøya samt Grinimuseet og/eller HL-senteret.

Votering:

Finansutvalgets innstilling, punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Finansutvalgets innstilling, punkt 2, ble trukket

H, FNB og Fs tilleggsforslag, punktene 1-3, ble forkastet mot 21 stemmer (H, FNB og F)

Hs tilleggsforslag, punkt 1, ble forkastet mot 26 stemmer (H,V, FNB, F og Chaudryhs gruppe)

A, MDG, SV og Vs tilleggsforslag, punkt 2, ble vedtatt mot 15 stemmer (H)

Finansutvalgets innstilling:

1.

Bystyret tar Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger til orientering.

2.

Bystyret ber byrådet legge til rette for at alle skoleklasser innen 10. klasse får tilbud om å besøke 22. juli-senteret og/eller demokratisenteret på Utøya.

Finansutvalgets behandling:

Arbeidsgruppe:

Arbeidsgruppen har bestått av følgende representanter: Eskil Pedersen (A) leder, Bård Standal (H), Almaz Asfaha (MGD), Gulay Kutal (SV), Bjørn Revil (FNB) og Lars Petter Solås (F).

Arbeidsgruppen hadde et internt arbeidsmøte for å avklare hvilke organisasjoner arbeidsgruppen ønsket å møte og få innspill fra i tilknytning til behandling av byrådssak 150/2021 Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger.

Møte med organisasjoner ble avholdt 28.10.2021 med følgende program:

Kl. 12.15 – 12.30 Rådet for flerkulturelle minoriteter

Kl. 12.30 – 12.45 Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold v/medlem Per Karsten Nordhaug og rådssekretær Marte Stine Skinnerlien

Kl. 12.45 – 13.00 Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn v/Ingrid Rosendorf Joys, Hans Olav Arnesen og Camilla Haakonsen

Kl. 13.00 – 13.15 Det sentrale eldreråd v/ leder Sturla Bjerkaker, medlem Aasmund Robert Vik

Kl. 13.15 – 13.30 Likestilling og diskrimineringsombudet v/rådgiver Beate Sletvold Øistad

Kl. 13.30 – 13.45 Norges Handikapforbund Oslo

Kl. 13.45 – 14.00 Antirasistisk senter

Kl. 14.15 – 14.30 Amnesty

Kl. 14.30 – 14.45 Holocaust-senteret

Kl. 14.45 – 15.00 22. juli senteret v/formidlingsansvarlig Anne Talsnes

Kl. 15.00 – 15.15 LIM (Likestilling, integrering og mangfold v/Sarah Gaulin

Kl. 15.15 – 15.30 Skeiv verden v/leder Stephen Adom

Kl. 15.30 – 15.45 Norsk Sameforening v/leder Tor Gunnar Nystad

Kl. 15.45 – 16.00 Stopp Hatprat v/ ungdomsambassadør Vivvi Cao Nguyen

MERKNADER:

Utvalget er glad byrådet har tatt tak problematikken rundt hatefulle ytringer.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG og SV, mener handlingsplanen vil bli et godt verktøy for å bekjempe rasisme og diskriminering. I 2021 er det 20 år siden Benjamin Hermansen ble drept og 10 år siden terrorangrepet mot regjeringskvartalet og Utøya. Det er viktig og svært positivt at kommunens innsats mot hatefulle ytringer og holdninger forsterkes gjennom denne handlingsplanen.

Utvalget vil understreke at Oslo skal være en by der ulike mennesker får leve trygge, fulle liv, fri fra hatytringer, diskriminering og vold. Hat mot nasjonale minoriteter, samer og urfolk, aldersdiskriminering, diskriminering på bakgrunn av funksjonsnedsettelse, kjønn, livssyn eller seksuell legning er uakseptabelt. Ikke bare enkeltpersoner, men også vi som samfunn går glipp av mye når mennesker stenges ute på grunn av hatefulle ytringer.

I et åpent samfunn som det norske er det viktig med fri meningsutveksling og at ulike og til dels motstridende politiske ytringer er en del av debatten. Alle skal tørre og ytre seg om det de mener uten å risikere personhets eller forfølgelse fra andre.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG, SV og FNB, mener den offentlige debatten bør ha vide grenser, men den skal ikke være uten grenser.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG og SV, mener handlingsplanen på en god måte beskriver hvordan hatefulle ytringer og holdninger rammer mange av våre innbyggere og er et alvorlig samfunnsproblem. Selv om Oslo Kommune ikke alene kan løse disse utfordringene, vil tiltakene beskrevet i handlingsplanen når de er gjennomført kunne utgjøre en viktig forskjell i mange menneskers liv.

Mye av dette arbeidet starter i skolen, både som en arena for å spre kunnskap, skape forståelse og for å gi barn og unge verktøy for å stå opp mot hatefulle ytringer. Det er gledelig at handlingsplanen har et sterkt fokus på nettopp dette. Det er viktig med en systematisk tilnærming til dette arbeidet i skolen, slik at det ikke er opp til hver enkelt skole eller lærer hvorvidt elevene får innsikt i temaene.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG, SV og FNB, vil peke på at frivillige og ideelle organisasjoner spiller en sentral rolle i arbeidet for å bekjempe hat, rasisme og diskriminering, tilby trygge arenaer og være vaktbikkje overfor beslutningstakere. Disse medlemmer vil berømme frivilligheten for å ha deltatt aktivt i utformingen av handlingsplanen og anerkjenner den rollen de er tiltenkt i det videre arbeidet med å sette planen ut i livet. Sivile aktører trenger gode kår for å sikre at tiltakene i planen kan iverksettes.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG og SV, vil også vektlegge den viktige rollen brukerrådene i Oslo Kommune har. I arbeidet mot hatytringer, rasisme og diskriminering trenger vi rådernes kompetanse og utvalget ber byrådet sikre felles møtearenaer hvor rådene kan komme sammen for å se utfordringene de jobber med i sammenheng.

Utvalget er positiv til at handlingsplanen tar hensyn til at det allerede finnes flere gode verktøy tilgjengelig for kommunens etater. Utvalget vil vise til blant annet

«Funkiskompetanse», kompetanseheving på å være inkluderende overfor personer med funksjonsnedsettelse, som et viktig verktøy. Utvalget ber byrådet innarbeide funksjonsnedsettelse i verdiplakaten Oslo – en by for alle (OXLO-charteret) når denne skal fornyes.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG, SV og FNB, viser til formuleringene om funksjonsnedsettelse i kunnskapsgrunnlaget i handlingsplanen og vil presisere at det dessverre også er vanlig for denne gruppen å daglig oppleve alvorlig usynliggjøring. «Kjennskap gir vennskap – høytidshefte», som vil bli tilgjengelig for lærere ved byens skoler er et annet eksempel på kunnskapsverktøy. Heftet kan bidra til alminneliggjøringen av ulike religion og livssyn.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG og SV, mener det er positivt at byrådet vil kartlegge omfanget av diskriminering og rasisme i Oslo kommune, og ber om at denne kartleggingen offentliggjøres for å sikre åpenhet om utfordringene.

Det er viktig å sikre god mangfoldkompetanse i offentlige etater. Disse medlemmer mener det er positivt at ledere og ansatte skal tilbys e-læringskurs og mener særskilt ledere bør oppfordres til det. Dette vil være viktig eksempelvis for eldre LHBTIQ+personer i møte med helse og omsorgstjenester, slik at de ikke må «gå inn i skapet» igjen.

Disse medlemmer vil også understreke viktigheten av at en tett og god dialog mellom kommunen og politiet i arbeidet mot hatytringer og mener det er viktig at temaene i denne handlingsplanen er på agendaen i møtene i Oslo politiråd, også for å sikre at alle innbyggere opplever å møte politiet på en god og tillitsvekkende måte.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG, SV og FNB, mener det er positivt at byrådet omtaler det interseksjonelle perspektivet i handlingsplanen med fokus på utfordringene knyttet til dobbel stigmatisering som eksempelvis innbyggere med minoritetsbakgrunn, nedsatt funksjonsevne eller LHBTIQ+-personer kan oppleve.

Utvalgets flertall, medlemmene fra H, A, MDG og SV, ser det som svært positivt at ideelle aktører går sammen for å skape viktige tilbud som DiMe (Diskrimineringshjelpen og Meglingsbenken), et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Folkehjelp, Antirasistisk senter, Skeiv Verden og Norges Handikapforbund. Disse medlemmene påpeker viktigheten av en trygg og støttende arena der det tilbys lavterskel gratis rettshjelp for folk som er utsatt for rasisme, diskriminering, hatefulle ytringer og hatkriminalitet.

Disse medlemmer vil presisere at tiltakene i denne planen kun beskriver noen av virkemidlene vi har for å bekjempe hat, rasisme og diskriminering. Som for alle andre områder i politikken henger alt sammen med alt. Tiltakene i denne handlingsplanen må derfor ses i sammenheng med det viktige arbeidet som gjøres for å sikre møteplasser og fellesarenaer for kommunens innbyggere.

Disse medlemmer vil peke på at handlingsplanen strekker seg over en 4-års periode og ber byrådet rapportere til bystyret om status for tiltakene halvveis i perioden.

Utvalget mindretall, medlemmene fra H, FNB og F, mener det er viktig med søkelys på hatefulle ytringer og holdninger i samfunnet, og å målrettet bekjempe ekstremisme i arbeidet med et trygt og inkluderende Norge.

Utvalgets mindretall, medlemmene fra FNB og F, viser til at FrP støttet derfor vedtaket i 2019 som ba byrådet utarbeide en felles handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger. Disse medlemmer mener at alle mennesker er likeverdige og aksepterer ikke diskriminering.

Disse medlemmer viser til at det norske samfunn og den norske befolkning er svært tolerante og imøtekommende. Mangfold blant annet i meninger, legninger, landbakgrunn, religion og hudfarge er en naturlig del av samfunnet vårt og er både tolerert og akseptert av den overveldende majoriteten i samfunnet. Disse medlemmer mener rasisme og rasistiske holdninger må bekjempes. Det arbeidet må tas på alvor og det gjør det både i praksis og gjennom norske lover. Eksempelvis er diskriminering i arbeidslivet forbudt i Norge, dette er omtalt både i arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven. Når kommunen skal jobbe mot diskriminering forutsettes det at det er reguleringen i disse lovene som legges til grunn.

Disse medlemmer mener tanken og motivasjonen bak handlingsplanen er god, og at det er viktig at Oslo kommune tar hat og diskriminering på alvor. Likevel fremstår handlingsplanen som noe overfladisk. Disse medlemmer legger til grunn at det ute i kommunens etater allerede gjøres mye godt arbeid mot diskriminering og at norsk lovgivning mot diskriminering følges i det daglige. Disse medlemmer mener at det i så måte hverken er hensiktsmessig eller nødvendig å gjennomføre en kartlegging av omfanget av rasisme og diskriminering i Oslo kommune. Slik omtalen av tematikken og det som er skrevet om tiltaket i byrådssaken, bærer det preg av en oppfatning om at det er mye rasisme og mange forekomster av diskriminering blant de som jobber i kommunen. Disse medlemmer mener dette er unødvendig mistenkeliggjøring av de mange gode og samvittighetsfulle ansatte som hver dag går på jobb for Oslo kommune. Det er en kontraproduktiv avsporing at fokuset ser ut til å være på å bevise en hypotese om at rasisme og diskriminering er systemisk og svært utbredt, heller enn å arbeide målrettet mot konkrete problemer og håndtere reelle forekomster.

Disse medlemmer mener det er viktigere å sikre gode kanaler for rapportering av konkrete uønskede hendelser og brudd på gjeldende lover. Slik takler man de høyst reelle hendelsene med rasisme og diskriminering, uten å mistenkeliggjøre svært mange med å legge til grunn at det finnes uante mengder med rasistiske og diskriminerende holdninger blant kommunens ansatte.

Disse medlemmer mener det er viktig at Oslo kommune ikke bidrar til å mistenkeliggjøre de ansatte i kommunen eller brede lag av innbyggerne i byen. Derfor er det viktig å poengtere at det er svært få tilfeller av hatkriminalitet i byen, selv om ett tilfelle selvsagt er ett for mye. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at tiltakene må ha til hensikt å bekjempe rasistiske, diskriminerende og hatefulle handlinger, og ikke å mistenkeliggjøre folk som ikke har gjort noe galt. Tiltak som obligatoriske e-læringskurs for alle kommunale ansatte burde ikke gjennomføres. Det

vil virke mer mistenkeliggjørende enn noe annet, og likner mer på et tiltak for å regulere tanker og holdninger enn et positivt tiltak for bedre arbeidsmiljø og tjenesteyting.

Utvalgets mindretall, medlemmene fra H, FNB og F, mener det også er viktig å poengtere at ytringsfriheten må ivaretas for at vi skal ha et åpent samfunn med respekt og toleranse for hverandre. Man er på ville veier hvis man ønsker å regulere tanker eller holdninger. Man kan, og i mange tilfeller burde oppfordre til holdningsendringer, men samfunnet må akseptere ulike tanker og holdninger akkurat som ulike livssyn eller hudfarger.

Disse medlemmer mener det er viktig at det skapes rom for at gode holdninger og ytringer kan møte som motsats til uønskede holdninger og det som kan lede til hat. Det er bekymringsfullt om kommunen skulle bevege seg i retning av ytringsbegrensninger av det enkelte kan oppfatte som uønskede holdninger. Det kan raskt gå utover meninger som er gode, men som oppfattes som kontroversielle.

Utvalgets mindretall, medlemmene fra FNB og F, mener det er viktig å anerkjenne at det allerede gjøres mye godt arbeid på dette feltet og at den overveldende majoriteten i samfunnet har gode holdninger overfor medmennesker. Rasisme som fenomen har systematisk blitt bekjempet i Norge og er i dag et mindre problem enn det var for 20-30 år tilbake. Grupper og enkeltpersoner med ekstremistiske, rasistiske og diskriminerende holdninger har forsvinnende liten oppslutning i det norske folk og er i dag ikke sosialt aksepterte. Disse medlemmer mener det er viktig å bygge videre på dette grunnlaget slik at forskjellsbehandling eller hatefulle handlinger på bakgrunn av blant annet tro, etnisitet, meninger, legning eller kjønn ikke forekommer.

Utvalgets mindretall, medlemmene fra H, FNB og F, viser til at loven om folkebibliotek sier tydelig i §1 andre ledd at folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Deichmann er Oslos folkebibliotek. Formålsparagrafen betyr at folkebibliotekene skal være uavhengige fra politisk styring fra sin eier, som for Deichmann er Oslo kommune og i forlengelse bystyret. Lov om folkebibliotek fikk i 2013 denne presiseringen inn i sin formålsparagraf ved Stortingets Lovvedtak 127 (2012–2013) jmf. Prop. 135 L 2012-2013 og Innst. 467 L (2012–2013), endringen lovfestet bibliotekenes møteplassfunksjon. Disse medlemmer viser til at begrunnelsen for en slik presisering var at det ytterligere ville styrke bibliotekenes rolle som en åpen og demokratisk arena for offentlig samtale og debatt. Disse medlemmer viser til at det i Prop. 135 L (2012–2013) Endringer i lov om folkebibliotek ble lagt til grunn at bibliotekenes uavhengighet er viktig for å fylle funksjonen som en demokratisk arena, som skal være tilgjengelig for alle. Dette aspektet ved folkebibliotekenes funksjon bidrar til å oppfylle retten til ytringsfrihet, blant annet nedfelt i Grunnloven § 100, som pålegger staten å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. Det bør være klart at ingen skal kunne legge føringer på aktiviteter ved et folkebibliotek, eller innholdet i et folkebiblioteks programmering. Et folkebibliotek skal være et sted for alle kommunens innbyggere, uavhengig av politisk ståsted, religion og sosial bakgrunn. Disse medlemmer slutter

seg til dette og mener på den bakgrunn at forslaget om å lage en veileder om bruk offentlige byrom og kommunale lokaler til arrangementer i denne sammenheng ikke kan omfatte Deichmann. Kommunens rettigheter overfor bibliotekene er som arbeidsgiver, de skal være uavhengige som arenaer for offentlig samtale og debatt.

Utvalgets mindretall, medlemmet fra FNB, er glad byrådet har tatt tak problematikken rundt hatefulle ytringer.

I et åpent samfunn som det norske er det viktig med fri meningsutveksling og at ulike og til dels motstridende politiske ytringer er en del av debatten. Alle skal tørre og ytre seg om det de mener uten å risikere personhets eller forfølgelse fra andre. Den offentlige debatten bør ha vide grenser, men den skal ikke være uten grenser.

Utvalgets mindretall, medlemmene fra FNB og F, mener de sosiale mediene åpner for dannelse av ekkokamre, områder hvor alle er enige og motforestillinger ikke slipper til. Deltagere i ekkokamre vil raskt tro deres egen oppfatninger er de eneste korrekte og man kan oppleve radikaliserings og at ekstreme synspunkter blir stående uimotsagt. En åpen debatt motvirker dannelsen av ekkokamre og dermed er det viktig å ta vare på et åpent debattklima.

Sosiale medier tillater grupper og enkeltmennesker som tidligere ikke var aktive debattanter å ytre seg på en slik måte at mange kan ta del i ytringene. Det stiller ekstra sterke krav til den enkelte. Mens man tidligere måtte gjennom en redaksjonell vurdering for å kunne ytre seg i det offentlige rom kan hvem som helst nå publisere det de mener på internett. Det kan bidra til en mer variert debatt, men også til at noen ødelegger debattklimaet gjennom usaklige og usympatiske kommentarer som skremmer andre fra å delta.

Disse medlemmer ser med bekymring på at demonstrasjoner og meningsutvekslinger iblant ender i voldssituasjoner. Disse medlemmene vil understreke kommunens ansvar for å signalisere at voldsbruk ikke har noen plass i en politisk diskurs.

FORSLAG:

Per-Trygve Hoff på vegne av H, Bjørn Revil på vegne av FNB og Lars Petter Solås på vegne av F fremmet følgende tilleggsforslag:

1.

Bystyret ber byrådet legge til rette for at alle skoleklasser innen 10.klasse får tilbud om å besøke 22.juli-senteret, Grinimuseet, demokratisenteret på Utøya, HL-senteret og Norges Hjemmefrontmuseum.

2.

Bystyret ber byrådet i sitt arbeid mot diskriminering i kommunens ansettelses- og personalpolitikk legge til grunn arbeidsmiljølovens vern mot diskriminering og likestillings- og diskrimineringsloven. Samt basere praksis og rutiner med hensyn til

hatytringer og diskriminering på eksisterende lovverk, eksempelvis straffelovens §§ 185 og 186.

3.

Bystyret ber byrådet i ny veileder om bruk offentlige byrom og kommunale lokaler til arrangementer sikre at ytringsfriheten blir hensyntatt, og at ingen grupper eller enkeltpersoner forhåndsensureres. Folkebiblioteket Deichmanns uavhengighet som møteplass og arena for offentlig samtale og debatt skal ikke reguleres.

Eskil Pedersen på vegne av A, Almaz Asfaha på vegne av MDG og Arvid Ellingsen på vegne av SV fremmet følgende tilleggsforslag:

4.

Bystyret ber byrådet legge til rette for at alle skoleklasser innen 10. klasse får tilbud om å besøke 22. juli-senteret og/eller demokratisenteret på Utøya.

Votering:

Byrådets innstilling ble enstemmig tiltrådt.

H og Fs tilleggsforslag, punktene 1 - 3, fikk 5 stemmer (H, FNB og F).

A, MDG og SVs tilleggsforslag, punkt 4, ble tiltrådt mot 5 stemmer (H, FNB og F).

Finansutvalgets behandling:

FORSLAG:

Utvalgsleder Andreas Halse på vegne av utvalget fremmet følgende forslag:

Saken utsettes.

Votering:

Utvalgets forslag ble enstemmig vedtatt og saken ligger til fortsatt behandling i finansutvalget.

Byrådets innstilling:

Bystyret tar Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger til orientering.

Sammendrag:

Bystyret vedtok 19. juni 2019 i sak 196/19 å be byrådet utarbeide en felles handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger.

Byrådets handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger er en oppfølging av dette bystyrevedtaket og skal sette en standard for kommunens arbeid mot hat, fordommer og diskriminering. En felles plan skal gjøre det lettere å se problemer og virkemidler i sammenheng, og bidra til en mer koordinert og robust innsats.

Omfanget av hatefulle ytringer vekker bekymring. Tallene for anmeldt hatkriminalitet øker. I 2021 er det 20 år siden drapet på Benjamin Hermansen på Holmlia og 10 år siden terrorangrepet på Utøya og i regjeringskvartalet i Oslo sentrum. Selv om ekstreme holdninger fremmet av organisasjoner som SIAN, Alliansen og den Den nordiske motstandsbevegelsen samler få tilhengere på sine arrangementer, deles deres påstander om innvandrere, muslimer, jøder, skeive og andre minoriteter av langt flere. En av fire i befolkningen i Norge mener at terroren 22. juli 2011 var et resultat av norsk innvandringspolitikk (UiO C-Rex 2021). Tre av ti er enig i påstanden om at muslimer ønsker å ta over Europa (HL-Senteret 2017).

Hatefulle ytringer har skadelige konsekvenser både på individ-, gruppe og samfunnsnivå. For individer er konsekvensene frykt og psykisk stress. For samfunnet er konsekvensene at diskriminering normaliseres (ISF 2016).

Det overordnede målet med handlingsplanen er å forebygge og begrense skade forårsaket av hatefulle ytringer og holdninger ved å skape bevissthet om kommunens ansvar for å imøtegå hatefulle ytringer og holdninger og gjennom at kommunen utøver en ikke-diskriminerende praksis.

Med ikke-diskriminerende praksis menes handlinger som ikke er i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, og som heller ikke bryter med straffelovens bestemmelser om hatefulle ytringer eller diskriminering. Med diskriminerende praksis menes å fordømme og nekte like rettigheter, å true eller håne, eller fremme hat, forfølgelse eller forakt basert på hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse, religion eller livssyn, kjønn og seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, eller nedsatt funksjonsevne.

Oslo kommune vil både stille krav til en ikke-diskriminerende praksis innad i egen organisasjon og utad til aktører som kommunen samhandler med. Planen innebærer også en styrking av diskrimineringsvernet og oppfølgingen av ofre for hatefulle ytringer og holdninger. Dette for å gjenopprette tillit hos ofre skadet av hat, fordommer og diskriminering og fremme demokratiske og inkluderende verdier. Byrådet vil sette i gang en egen kartlegging av omfanget av rasisme og diskriminering i Oslo kommune.

Handlingsplanen har tre overordnede innsatsområder – å reagere på, å motvirke konsekvensene av og å forebygge hatefulle ytringer og holdninger.

Kommunens eksisterende innsats for å fremme mangfold og likeverd setter standard for det forebyggende arbeidet og denne handlingsplanen må ses i sammenheng med tidligere handlingsplaner om mangfold og da spesielt OXLO-arbeidet og handlingsplan Stolt og fri. I

kommunens innsats inngår oppfølging av statlige strategier og handlingsplaner mot hatefulle ytringer og diskriminering.

Vedlegg:

Byrådssak 150 av 10.08.2021 - Handlingplan mot hatefulle ytringer og holdninger 2022-25

150 1. Kunnskapsgrunnlag

Notat 1015/2021 - Byrådssak 150/2021 - Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger - Oversendelse av høringsuttalelser

Innspill til Finansutvalgets behandling av byrådssak 150/2021 - Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger 2022 - 2025.

Norges Handikapforbund Oslo - Innspill - Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger 2022 - 2025

Antirasistisk Senter - Innspill - Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger 2022 - 2025

Rådet for flerkulturelle minoriteter - deputasjon arbeidsgruppen for handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger

Sentrale eldreåd - Innspill - Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn - Innspill - Handlingsplan for hatefulle ytringer og holdninger 2022 -

Innspill - Innspillsmøte 28.10.2021 med finansutvalgets arbeidsgruppe om Handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger 2022 - 2025 - Byrådssak 150/2021